



Informācija medijiem
27.10.2011.

Vai latvieši ir nolemti mūžam „rīt krupjus”?

Vakar, 2011. gada 26. oktobrī, notika pirmā Latvijas intelektuāļu tikšanās RSU Psihosomatikas klīnikas rīkotajā Kultūras pēcpusdienā. Pirmās diskusijas centrā bija filmu studijas „Rija” animācijas filma „Norīt krupi”, kura mudināja diskusijas dalībniekus runāt par toleranci, pašcieņu un latviešu būtību, tostarp jautājot, kāpēc latviešiem ir ieaudzinātā tāda pazemība.

RSU Psihosomatikas klīnika ir iekodēta pulcēt inteligēntus cilvēkus, jo klīnikas telpās – Kapseļu ielā 23 – izcilais ārsts Pauls Stradiņš kādreiz jau rīkojis Latvijas intelektuāļu tikšanās. Gan vēsturiskais aspekts, gan fakts, ka tieši ārsti–psihoterapeiti ikdienā sastopas ar sabiedrības psihiskās veselības problēmām, cīnās ar to saknēm un sekām, bija kā mudinājums turpināt tradīciju un izveidot Psihosomatikas klīnikas Kultūras pēcpusdienas. Kultūras pēcpusdienas notiks katru mēnesi, lai diskutētu par sabiedrībai un indivīdam aktuālām tēmām, lai rastu risinājumus, kā uzlabot Latvijas tautas toleranci, pašcieņu un citas aktuālas vērtības, lai diskutētu par vēsturi, identitāti, kritiski analītisko domāšanu, mūsu valsts vīru domām, darbiem un valodu, lai atcerētos Latvijas varoņus, jo tikai tā latviešu pašapziņa var augt.

Vai latvieši ir nolemti mūžam „rīt krupjus”?

Animācijas filma *Norīt krupi* ir par toleranci, kas latviešu vārdnīcās definēta kā iecietība pret citu uzskatiem, tādējādi pazaudējot niansi, proti, tolerance ir iecietība arī pret to, kas pašam nepatīk un liekas nepieņemams. Tomēr – kāpēc latvieši pazemību dēvē par tikumu? Vai tiešām tā ir latvieša mentalitātes iezīme?

Ivo Briedim – animācijas filmas scenārija autoram – pirmās domas par scenāriju radās, kad saasinājās jautājums par Abreni. Tas esot bijis spilgts kārtējais „krupis”, ko norijusi Latvija.

RSU profesors iekšķīgajās slimībās dr. Aivars Lejnīks pēc filmas noskatīšanās atzina, ka viņa asociācijas ar animācijas filmā redzēto ir līdzīgas, proti, politiskas. Viņaprāt, tajā redzētais, t.i., *krupju rīšana*, ataino latviešu attiecības ar pasauli. Filmā idejas pamatā bija vēlme skaļi pateikt, ka *krupju norīšanai* ir robežas, pretējā gadījumā cilvēki paši pārvēršas briesmoņos.

Diskusijas dalībnieki bija vienprātīgi, ka dzīve bez *krupjiem* nav iespējama, jo nav ne absolūta labuma, ne sliktuma.

RSU Psihosomatiskās medicīnas un psihoterapijas katedras un klīnikas vadītāja asociētā profesore dr. Gunta Ancāne to ilustrēja ar piemēru – Aristotelis, atbildot uz jautājumu, kas ir tikums, to salīdzināja ar vidusmēru. Respektīvi – drosme ir vidusmērs, bet galējības – pārdrošība un glēvums – rada problēmas. Tāds piemērs ir arī pašcieņa. Diemžēl latviešu nelaime ir tendence vienu no pašcieņas galējībām, proti, pazemību, dēvēt par tikumu, pazemība pat esot latviešu mentalitātes iezīme.

Izskanēja jautājums – „Cik *krupjus* latvieši var atļauties norīt, lai saglabātu savu pašcieņu?”



PSIHOSOMATIKAS
KLĪNIKA

Rīgas Stradiņa Universitāte

Informācija medijiem
27.10.2011.

Jurģis Krāsons, animācijas filmas režisors, norādīja, ka jāmācās ne tikai labi strādāt un pelnīt, bet arī kopā ar citiem labi atpūsties.

Diskusiju turpināja *tekstilmākslinieks Jānis Bankovičs*, uzsverot, cik daudz baiļu ir cilvēkos, un tieši bailes kaut ko pazaudēt neļauj cilvēkiem atpūsties. Viņa teiktajam piekrita arī asociētā profesore dr. Gunta Ancāne, norādot, ka cilvēkos mītošās bailes un nedrošība neļauj veidot tuvas attiecības.

Emocionāli traucējumi, piemēram, bailes, diemžēl var radīt arī fiziskas problēmas, kas izpaužas kā ķermeņa vainas vai psihosomatiski traucējumi. Animācijas filmā tas tika attēlots organisma līmenī – *norijot krupjus*, proti, nespējot sevi aizstāvēt, cieš cilvēks. Šāda emocionāla traucējuma iespaidā ķermenis cieš līdzī, un, kā tas bija redzams animācijas filmā, ķermenis cieš, līdz kļūst neatpazīstams.

„Citu viedokļu, kas pašam netīkami, pieņemšanai jeb *krupju norīšanai* ir robežas,” diskusiju nobeidza *literatūrzinātniece un LU profesore Sigma Ankrava*. „Tēvs mani mācīja – muļķa ausī apvainojums aizmiegs.” Šis teiciens parāda, ka klusēšana ne vienmēr ir zelts. „Ikvienam latvietim ir prasme un spēja aizstāvēt sevi un savu valsti, tikai tas ir jādara!” turpināja profesore Sigma Ankrava.

RSU Psihosomatikas klīnikas Kultūras pēcpusdienas iecerēts turpināt kā interesantas dažādu profesionāļu un ekspertu diskusijas, lai veicinātu kritiski analītisko domāšanu sabiedrībā un diskutētu par vērtībām – par pašvērtību, cieņu, pašcieņu un daudzām citām Latvijas sabiedrībai un katram indivīdam tik aktuālām tēmām.

Kultūras pēcpusdienas radītas ar domu kļūt par tradīciju, katra mēneša pēdējā trešdienā tiekoties, lai mājīgā gaisotnē diskutētu un tādējādi nonāktu pie atziņām. Nākamā Kultūras pēcpusdiena notiks 2011. gada 30. novembrī – diskusija par Pelnušķītes un Bārenītes fenomeniem, kas kā vienu no svarīgākajiem sevī ietver jautājumu par veiksmi un cilvēka būtības vai patības elementiem.

Plašāk www.psihosomatika.lv